

Filimon 1:1

1. Pavel. De obicei Pavel își începe epistolele cu o referire la numirea sa divină ca apostol. Totuși, deoarece intenționa sa principală nu era ca epistola aceasta să fie citită în public, fiind trimisă unui vechi prieten, autoritatea apostolică a lui Pavel nu avea nevoie să fie accentuată.

Vezi harta cu evenimentele care au condus la scrierea epistolei lui Pavel către Filimon

Întemnițat al lui Hristos Isus. [„Prizonier al lui Isus Hristos”, KJV]. Situația actuală a lui Pavel, ca „întemnițat” [„prizonier”], era într-un contrast puternic cu amintirea pe care o avea Filimon despre Pavel, evanghelistul zelos, călătorul neistovit și organizatorul neobosit. Filimon știa că ocară și necazul lui Pavel erau rezultatul mărturiei credincioase pentru Hristosul căruia Îi slujeau amândoi. Cu toate că și Filimon era robul lui Hristos, cel puțin el se bucura de libertatea fizică. Aici Pavel vrea să ajungă la inima iubitoare a lui Filimon. Cât de mult din mândria personală era dispus Filimon să jertfească în calitatea sa de împreună „prizonier” [„întemnițat”] al lui Isus Hristos? Pavel îi scrie unui prieten iubit, în accente curajoase și dure, ca unui bărbat consacrat.

Fratele. [„Fratele nostru”, KJV]. O referire la marea frățietate a tuturor creștinilor, dintre care fac parte Pavel, Timotei, Filimon, iar acum și Onisim. Pavel se sprijină aici pe spiritul frățesc, căutând o primire blândă pentru un sclav fugar. În cele din urmă spiritul acesta ar fi distrus chiar instituția sclaviei.

Timotei. Se poate ca Filimon să fi făcut cunoștință cu Timotei în decursul colaborării acestuia cu Pavel la Efes (vezi Faptele Apostolilor 19:22). Poate că se dezvoltase o strânsă legătură de prietenie între Filimon și Timotei; în felul acesta pomenirea numelui lui Timotei arată grija pe care o avea acesta pentru delicata legătură dintre Filimon și Onisim, cum și asentimentul cu Pavel în tot ce a scris apostolul.

Prea iubitul. [„Prea iubitul nostru”, KJV]. Lui Filimon avea să-i fie greu să ignore sfatul dat cu atâta sinceritate și iubire frățescă. Adevărata afecțiune este exprimată atât de rar, mai ales între bărbați. Pavel exemplifică trăsăturile gingașe, ca și calitățile mai dârze pe care le va manifesta întotdeauna un creștin sincer.

Filimon. În afară de informațiile date de această epistolă, nu se mai știe nimic cu privire la Filimon. Se pare că locuia în Colose, deoarece Onisim era colosean, ca și Arhip (vezi Coloseni 4:17). Filimon, un convertit al lui Pavel (vezi Filimon 19), era o persoană cu o avere considerabilă și cu prestigiu social (vezi v. 2). Prin urmare atitudinea sa față de Onisim ar fi avut o mare influență asupra familiei sale, asupra grupului de creștini printre care lucra, precum și asupra cercului de prieteni păgâni.

Tovarășul nostru de lucru. Poate că Filimon lucrase împreună cu Timotei și cu Pavel la evanghelizarea Efesului și a ținutului învecinat (Faptele Apostolilor 19:26). Totuși s-ar putea ca Pavel să se refere numai la activitatea lui Filimon în favoarea bisericii din Colose. Pavel știa că lucrarea lui Filimon ca slujbaș bisericesc este vrednică de încredere și de laudă.

Filimon 1:2

2. Sora. [„Iubita”, KJV]. Dovezile textuale favorizează exprimarea „sora”, adică o soră din biserică. Pavel îi acordă sorei Aphia o poziție egală cu a sa și a lui Filimon. Înălțarea femeii este una din marile contribuții aduse de către creștinism neamului omenesc, acesta fiind unul din multele cazuri din Noul Testament în care este scoasă în evidență demnitatea femeii. În cele mai multe societăți păgâne femeia era limitată la un fel de sclavie, dar creștinismul a emancipat-o din starea aceasta și i-a acordat o poziție de egalitate socială și spirituală cu soțul ei. Bunul mers al multor cămine creștine, și chiar necreștine, poate fi considerat o urmare a învățăturilor inspirate ale lui Isus Hristos.

Arhip. Având în vedere strânsa legătură pe care o avea Arhip cu Filimon și cu Aphia, se poate ca el să fi fost fiul lor. Pavel vorbește despre Arhip ca „tovarășul” său „de luptă”, datorită puternicei sale conduceri în biserică. Poate că el cârmuise biserica din Colose în timpul absenței lui Epafră, conducătorul ei de drept (Coloseni 4:17).

Biserica. Gr. ekklesia (vezi Matei 18:17).

Casa ta. Unii cred că aceasta este o referire la slujitori și la ceilalți membrii ai gospodăriei lui Filimon. Alții însă consideră că Pavel se referă la o biserică creștină care se aduna pentru închinare în căminul acesta. Că în biserica primară credincioșii se adunau să se închine în case particulare este evident din Noul Testament. De pildă, casa Mariei din Ierusalim (Faptele Apostolilor 12:12), căminul lui Priscila și a lui Acvila din Roma (Romani 16:1–3), casa lor din Efes (1 Corinteni 16:19) și casa lui Nimfa din Laodicea (Coloseni 4:15). În orașele mari se țineau în același timp mai multe servicii de închinare în diferite case. Pavel știa că întreaga biserică va fi interesată de revenirea lui Onisim. Scrisoarea aceasta a fost fără îndoială citită în auzul lor, căci probabil toți aveau nevoie de sfatul ei pentru a-și da seama care era datoria lor creștină cu privire la acest sclav. Faptul că locuința lui Filimon era destul de mare pentru ca o biserică întreagă să se adune în ea, sugerează că el era un om înstărit și cu influență socială.

Filimon 1:3

3. Har. În ce privește un salut identic, vezi Romani 1:7.

Filimon 1:4

4. Rugăciunile mele. Împărtășirea cu Dumnezeu a bucuriilor și a întristărilor vieții, ca de la prieten la prieten, este rugăciunea ideală. Pavel îi reamintește iarăși lui Filimon adâncul respect și adâncă recunoștință pe care le are față de el. Cu tact, Pavel pregătește calea pentru ca Filimon să-l primească bine pe Onisim. Este un belșug de încurajare în a ști că un prieten iubit și respectat se roagă pentru tine, că acest prieten are deplină încredere în judecata și în integritatea ta (vezi v. 5–7). Aceasta este asigurarea pe care i-o dă Pavel lui Filimon.

Filimon 1:5

5. Am auzit. Auzise fie de la Epafra, fie de la Onisim (Coloseni 1:7, 8; 4:12, 13).

Credința. Iubirea și credința sunt calități pe care creștinii adevărați le exercită atât față de Dumnezeu, cât și față de om.

Dragostea. Gr. agape (vezi 1 Corinteni 13:1). Iubirea lui Filimon nu era doar sentimentalism. Devoțiunea lui era exprimată în Faptele apostolilor sale, atât față de Dumnezeu cât și față de semenii. Pavel presupune că Filimon va manifesta aceeași iubire și credincioșie creștină și în primirea lui Onisim.

Sfinții. Gr. hagioi, literal, „cei sfinți” (vezi Romani 1:7).

Filimon 1:6

6. Părtășie. [„Comuniune”, KJV]. Gr. koinonia, „comuniune”, „împărtășire”. Pe lângă faptul că Îi aduce mulțumiri lui Dumnezeu pentru ajutorul și încurajarea oferite de Filimon, Pavel se mai roagă și ca acesta să recunoască fiecare ocazie prin care poate să-și manifeste iubirea și credincioșia creștină.

Să dea la iveală. Gr. epignosis (vezi Efeseni 1:17).

Tot binele. [„Fiecare lucru bun”, KJV]. Filimon era până departe vestit pentru mărinimia sa; aici Pavel se roagă ca să-și manifeste întotdeauna „credința și ... dragostea” creștină (v. 5). Creștinul adevărat va arăta în orice ocazie și față de toți oamenii „credința și ... dragostea”. Cu un tact izvorât din adevărata iubire, Pavel i se adresează nu doar lui Filimon, ci și bisericii din Colose, care urma să citească scrisoarea aceasta. Nu numai Onisim, dar și toți sclavii creștini din Colose trebuia să dea pe față „credința și ... dragostea”.

Între noi. [„În voi”, KJV]. Sau „printre voi”, adică toți aceia, inclusiv sclavii, care erau membrii în biserica din Colose sau oriunde în altă parte.

Filimon 1:7

7. Am avut. [„Am”, KJV]. Dovezi textuale favorizează timpul trecut al verbului. Aici Pavel amplifică motivul recunoștinței sale (v. 4). Când a ajuns la Pavel raportul credincioșiei lui Filimon (v. 5), efortul depus de apostolul în predicarea Evangheliei către coloseni și lui Filimon în deosebi (v. 19), au fost din belșug răsplătite.

Bucurie și mângâiere. Probabil că în închisoare Pavel reflectase cu nostalgie la ospitalitatea de care dăduse dovadă Filimon. Amintirile plăcute îi aduceau „bucurie și mângâiere”.

Inimile. [„Pânțele”, KJV]. Literal, „măruntaiele”. Pe vremuri se considera că intestinale sunt sediul emoțiilor.

Frate. O simplă dovadă de afecțiune – dar cine-i poate măsura valoarea când izvorăște din sinceritate? Filimon nu trădase niciodată așteptările lui Pavel; în cazul lui Onisim, Pavel nu are nici o îndoială că Filimon va continua să fie vrednic de încrederea sa.

Filimon 1:8

8. De aceea. Adică pe temeiul splendidului raport care vorbea de „credința și... dragostea” lui Filimon (v. 4–7), Pavel este sigur că sfatul lui cu privire la Onisim va fi primit cu bunăvoință. Deoarece Filimon înțelege și practică iubirea creștină inteligentă, Pavel va apela numai la nivelul acesta. Această presupunere este un adevărat compliment pentru Filimon, o apreciere sinceră pentru mărturia sa creștină. Nu toți cei care mărturisesc că sunt creștini sunt dispuși să primească îndrumări de la alții, nici chiar din partea celor cu educație și experiență superioară.

Îndrăzneală. Gr. *parresia* (vezi Faptele Apostolilor 4:13).

Porunca. Gr. *epitasso*, „a ordona”, „a porunci”. Poziția lui Pavel ca apostol și ca părinte în credință al lui Filimon (v. 19) presupune autoritatea la care Pavel ar fi putut apela pentru a-l ruga pe Filimon să-l accepte pe Onisim ca pe un frate creștin. Pavel nu se îndoiește deloc că Filimon ar fi răspuns la orice îndrumare dată de oricare apostol cu autoritate. Dar Pavel cunoștea o cale mai bună (vezi v. 9). Nu s-ar putea duce nimănui nici un compliment mai distins decât admiterea deschisă că trăiește mai presus de simplele reguli și porunci, că viața lui personală e călăuzită de impulsurile superioare ale unei predări a vieții lui Isus Hristos și de principiile creștine.

Ce se cuvine. Sau „datoria”; adică datoria unui creștin autentic.

Filimon 1:9

9. Fac o rugămintă. Sau „să apelez”. Dovada iubirii lui Pavel pentru Onisim și Filimon este de repetate ori văzută în tot cuprinsul epistolei. Nu ca un superior, ci ca un egal apelează Pavel la Filimon pentru ajutor în situația lui Onisim, ca un sclav pocăit. Pavel era plin de încredere că Filimon va aprecia această intervenție pentru rezolvarea problemei, care era de partea amândurora.

În numele dragostei. Ca un conducător talentat, Pavel nu poruncește. Prezintă nevoia și obiectivul de atins, apostolul apelează cu putere la toate motivele nobile la care ar răspunde un creștin adevărat. Provocați la un răspuns drept și nobil, conlucrătorii lui Pavel își încordau fiecare nerv și mușchi pentru a împlini așteptările apostolului. În felul acesta, aici i se dă lui Filimon un prilej de a servi, și nu doar o ocazie de a răspunde la un ordin.

Eu, ... bătrânul Pavel. Nu poate fi determinată vârsta exactă a lui Pavel la data aceea. Trecuseră 28 de ani de la uciderea cu pietre a lui Ștefan, dată la care el era numit „tânăr” (vezi Faptele Apostolilor 7:58). Prin urmare, apostolul avea în jur de șaiszeci de ani când a trimis această scrisoare. În ce privește data la care a fost scrisă Epistola lui Pavel către Filimon, vezi Vol. VI, p. 105. Din cauza vieții sale încordate, apostolul era epuizat și obosit, dar nu atât încât să treacă cu vederea problemele unui prieten personal. Unii citesc „ambasador” în loc de „bătrân”, deoarece cred că Pavel face aici o paralelă cu sintagma „sol [ambasador] în lanțuri” (Efeseni 6:20). Lingvistic și contextual, redarea „ambasador” este neconvingătoare.

Întemnițat pentru Hristos Isus. [„Prizonier al lui Isus Hristos”, KJV]. Vezi v. 1.

Filimon 1:10

10. Născut în lanțurile mele. Nu este dată nici o indicație cu privire la felul cum a ajuns Pavel să-l cunoască pe Onisim și nici măcar vreo aluzie la motivul care l-a făcut pe acesta să vină la Pavel, sau la felul cum a venit. Providența, prin căile ei misterioase, i-a adus laolaltă pe Pavel, care nu trecea cu vederea nici un prilej pentru servire, și pe Onisim, care a răspuns curajos.

Onisim. Însemnând „folositor”. Delicatețea lui Pavel în prezentarea problemei lui Onisim e dată pe față în greacă, unde numele lui Onisim este păstrat pentru sfârșitul propoziției. Literal, versetul zice: „Te rog cu privire la copilul meu pe care l-am născut în lanțurile mele: pentru Onisim” (ca și în versiunea Cornilescu). Filimon este condus cu tandrețe în camera inimii lui Pavel și în felul acesta este convins să-l privească pe Onisim așa cum o face apostolul. Fără afirmația cu privire la legătura duioasă care exista între Pavel și Onisim, Filimon și-ar fi adus aminte doar de comportamentul urât, de neascultarea și de posibilul egoism manifestate de Onisim în trecut (v. 11).

Pavel folosește un pronume posesiv puternic, care sporește calitatea relației dintre el și Onisim. Apostolul scrie, literal, „propriul meu copil”. În felul acesta Pavel apela la inima lui Filimon înainte ca să amintească numele fostului său sclav. Datorită marelui respect pentru apostol, Filimon era dispus să facă orice pentru a-i fi pe plac și n-ar fi respins cu ușurătate nici un lucru iubit mult de apostol.

Filimon trebuia să observe paralela dintre experiența sa (v. 19) și aceea a lui Onisim – amândoi erau „fii” ai lui Pavel, odraslele lui spirituale. Pavel îi numea pe convertiții săi „copii preaiubiți” (vezi 1 Corinteni 4:14, 15, 17; 1 Timotei 1:2, 18).

Filimon 1:11

11. Nefolositor. [„Neprofitabil”, KJV]. Sau „inutil”. Nu e sigur dacă aceasta este o referire la indolența sau chiar la hoția lui Onisim în timp ce lucra pentru Filimon sau la fuga sa, făcându-se astfel „nefolositor”, în măsura în care e vorba de serviciul oferit stăpânului său. Ambele interpretări pot fi corecte.

Dar acum. Adică de când Onisim îl întâlnește pe Pavel și se convertise. El sugerează ideea că, dacă Onisim n-ar fi fugit, probabil acum n-ar fi fost creștin. Se poate observa o ușoară muștrare la adresa lui Filimon. Fiind creștin, el a fi putut face pentru Onisim lucrarea pe care o făcuse Pavel. Dar a trebuit ca acest sclav să fugă de la stăpânul său, să-l găsească pe apostol la Roma și astfel să-l întâlnească pe adevăratul lui Domn și Stăpân.

În felul acesta Pavel întâmpină o posibilă obiecție din partea lui Filimon. Onisim fusese cândva nefolositor pentru Filimon, dar acum se întoarce la stăpânul său cu totul schimbat. O primire bună avea să fie avantajoasă pentru ambii, deoarece fostul sclav își va îndeplini acum datoria altfel decât pe vremuri.

Și mie. Aici Pavel se leagă pe sine cu interesele și viitorul lui Onisim. Prin urmare ceea ce va face Filimon pentru Onisim, va face de fapt pentru Pavel.

Filimon 1:12

12. Ți-l trimit. [„Ți l-am trimis”, KJV]. Onisim avea să vină o dată cu scrisoarea. Dar aceasta nu este o dovadă că Pavel l-ar fi constrâns, nici chiar că doar l-ar fi îndemnat pe sclav să se întoarcă. În plus, Pavel nu avea puterea să-l trimită înapoi pe Onisim la Filimon, și nici nu avea posibilitatea să se asigure că acesta va ajunge la Colose. Totuși, Pavel avea încredere în integritatea acestuia. Amândoi știau că datoria creștină a lui Onisim era să se întoarcă la Filimon, chiar dacă prin asta Pavel se lipsea de serviciul binevoitor al acestui proaspăt convertit. Pavel l-a eliberat pe Onisim din serviciul său, pentru ca să-l poată sluji pe Filimon.

[De aceea, primește-l, KJV]. Dovezile textuale favorizează omiterea acestor cuvinte.

Inima mea. [„Măruntaiile mele”, KJV]. Vezi v. 7. Pavel îl însoțește cu spiritul pe sclavul care se întoarce. Primindu-l pe Onisim, Filimon nu numai că va accepta un sclav convertit, dar va satisface și inima mărinoasă a lui Pavel.

Filimon 1:13

13. Aș fi dorit. Gr. boulomai, „a dori”, „a avea dorința”. După el, Pavel și-ar fi dorit ca „folositorul” Onisim să rămână la Roma ca ajutor personal al său. Pentru un lucrător bătrân, istovit de ani întregi de activitate intensă, serviciile unui prieten devotat n-ar fi putut fi măsurate în bani sau în altceva. Totuși, deși Pavel avea să piardă mângâierea prezenței lui Onisim, urma să fie răsplătit launtric prin împăcarea celor doi prieteni ai săi. În consecință, Pavel nu trebuia să îngăduie ca nevoile sale personale să se așeze în calea unor probleme mai importante, care urmăreau o biruință spirituală, sau să aibă îndrăzneală să se atingă de

drepturile lui Filimon, proprietarul legal al lui Onisim.

În locul tău. Apostolul sugerează cu tact că Filimon considera serviciul adus lui Pavel ca una dintre cele mai mari onoruri ale vieții, că, dacă ar fi fost în stare, el însuși s-ar fi îngrijit de Pavel așa cum făcuse Onisim. Din această cauză, Filimon nu numai că s-ar fi bucurat de serviciul minunat săvârșit de Onisim, ci i-ar fi și fost recunoscător lui Onisim a slujit în locul lui.

În lanțuri pentru Evanghelie. Compară cu v. 1, 10. Aceasta este o altă aluzie la faptul că, deși serveau amândoi aceluiași Stăpân, Pavel suferea neplăcerile din închisoarea romană, în timp ce Filimon se bucura de libertate și de binecuvântările lucrării apostolului. Mila delicată a lui Filimon (v. 5–7) avea să-l facă să înțeleagă repede răspunderea pe care o avea față de veneratul său prieten.

Filimon 1:14

14. Învoirea. [„Părerea”, KJV]. Sau „consimțământul”, „intenția”. Deși poate că era foarte sigur de aprobarea lui Filimon, Pavel nu vroia să ia nimic ca de la sine înțeles, respectând întotdeauna dreptul celorlalți de a alege. Apostolul știa că adevărata prietenie este zidită numai pe manifestarea liberă și voluntară a iubirii. De aceea, cu multă delicatețe și respect, Pavel stăruie ca Filimon să hotărască mai departe cu privire la Onisim.

N-am vrut. Gr. *thelo*, „a hotărî”, „a voi”. Pentru Pavel respectul lui Filimon era mai valoros chiar decât avantajul serviciilor lui Onisim. Exprimându-și dorințele cu privire la Onisim Pavel nu intenționa să inspire simpatie din partea lui Filimon și astfel Onisim să-i fie înapoiat. Apostolul nu se preta la așa ceva. Scopul lui a fost mai degrabă de a arăta cât de mult aprecia caracterul și serviciile lui Onisim.

Binele. [„Beneficiul tău”, KJV]. Și anume binele care i-ar fi revenit lui Pavel dacă Filimon i-ar fi respectat decizia de a-l păstra pe Onisim ca slujitor al său.

Silit. [„De nevoie”, KJV]. Pavel pare să fie mulțumit de faptul că, dacă l-ar fi reținut pe Onisim la Roma, Filimon nu ar fi obiectat; dar nu vroia să dea naștere la o situație în care permisiunea lui Filimon să rezulte din constrângere.

Filimon 1:15

15. Poate. Deși Pavel nu declară solemn că fuga lui Onisim a fost providențială, el sugerează această posibilitate.

A fost despărțit. Literal, „a fost separat”. Aceasta pare să fie o altă sugestie că Dumnezeu avusese un rol în fuga lui Onisim de la Filimon. Pavel nu minimalizează aici fuga sclavului, ci o pune în perspectiva cuprinzătoare a noii sale relații atât cu Dumnezeu cât și cu Filimon.

O vreme. Indiferent cât timp trecuse de când Onisim îl părăsise pe Filimon, în comparație cu timpul cât se va bucura de sclavul său în viitor, perioada de despărțire a fost doar ca o clipă.

Pentru veșnicie. Gr. *aionios*, literal, „timp veșnic”, adică pentru totdeauna, dar cu unele limite (vezi Matei 25:41). Onisim avea să fie un sclav credincios și un tovarăș creștin pentru tot restul vieții sale.

Filimon 1:16

16. Dar nu. [„Nu acum”, KJV]. Sau „mai departe nu”.

Mai presus decât pe un rob. Pavel sugerează că Filimon ar trebui să-l accepte pe Onisim ca pe un frate de credință a cărui viață, ca și a sa, este predată Domnului Isus Hristos. Și mai presus de serviciul său de sclav, Onisim avea să manifeste față de Filimon un devotament așa cum arătase și față de Pavel.

Frate iubit. Iubirea pe care Pavel o dezvoltase față de Onisim într-un scurt timp sugerează tovarășia minunată care îl aștepta pe Filimon, care avea să îl aibă pe Onisim lângă el pentru o perioadă mult mai mare. Onisim plecase ca un sclav renegat, dar se întorcerea ca un frate creștin „folositor” (v. 11), o mărturie a harului lui Dumnezeu. Pentru Pavel experiența sa cu Onisim ilustrează puterea lui Dumnezeu de a transforma răul în bine. Deși împiedicat de greșelile și eșecurile oamenilor, Domnul poate totuși să-și

realizeze scopurile uimitoare cu cei care Îl recunosc.

Indolența și lașitatea care îl aduseseră pe Onisim la Roma l-au adus apoi la Pavel și în consecință la Isus Hristos. Acum el se întoarce la Filimon ca un om transformat. Despărțirea lor temporară a avut ca rezultat o legătură veșnică. Nu era dificil pentru Filimon să vadă mâna lui Dumnezeu în experiențele fostului său sclav. Prin urmare Filimon trebuia să considere un privilegiu deosebit ocazia de a conlucra cu Dumnezeu în viața lui Onisim.

În chip firesc. [„În carne”, KJV]. Adică Onisim avea să fie un sclav conștiincios care îi va răsplăti din plin lui Filimon încrederea pe care o are în el. Înainte de plecarea lui Onisim de la Roma, Pavel se bucurase de binecuvântarea slujirii lui „în chip firesc”; de aici înainte numai Filimon avea să fie beneficiarul acesteia.

La Domnul. Indiferent de cum fusese înainte legătura lui Onisim cu Filimon, de acum înainte trebuia ca acest sclav să fie privit ca un frate creștin prea iubit și, ca și Filimon, un candidat pentru cer. Astfel, bucuria speranței creștine avea să fie un bun comun.

Filimon 1:17

17. Dacă. În grecește apare implicit faptul că Pavel nu avea nici o îndoială cu privire la strânsa și calda prietenie creștină care exista între el și Filimon. Așadar propoziția poate fi parafrazată astfel: „întrucât mă socotești ca un prieten”.

Primește-l ca pe mine însumi. După o introducere atentă, Pavel face o cerere precisă, care constituie apogeul epistolei. Pentru această rugămintă, care fusese întârziată prin tact delicat și elegant, Pavel apelează la un motiv real și sensibil, acela al prieteniei dintre Filimon și apostol. Drepturile sale legale îi permiteau stăpânului să procedeze altfel decât îi sugera Pavel. Dar acesta se ridică deasupra justiției și apelează la dragoste. Datorită respectului neîndoielnic al lui Filimon pentru judecata lui Pavel și a recunoștinței sale pentru iubirea apostolului, Onisim avea să fie primit pe temeiul aprecierii pe care i-o acorda apostolul. Pentru un om ca Filimon aceasta era de ajuns.

Filimon 1:18

18. Dacă. Versiunea greacă accentuează care era, din perspectiva lui Pavel, datoria lui Onisim față de Filimon. Totuși, propoziția condițională îi permite lui Filimon privilegiul de a judeca dacă, în împrejurările de față, Onisim îi mai datorează ceva. Onisim fugise de la stăpânul său cu lucruri furate, iar acum, fiind creștin, ar fi trebuit să îi înapoieze totul, fără discuție. Unii sugerează că aici este vorba de serviciile lui Onisim, a căror valoare puteau fi stabilită în bani, deoarece Filimon trebuia să pună un alt slujitor pentru a ocupa locul lui Onisim.

Pavel nu face aici nici o aluzie cum că Filimon ar trebui să țină cont de datoria pe care o are față de apostol și astfel să-i anuleze datoria lui Onisim. Pretenția aceasta ar fi contrazis înaltele principii etice de care era condus Pavel.

În socoteala mea. Pavel dorește ca nici un obstacol să nu împiedice primirea călduroasă care dorea să îi fie făcută lui Onisim când va sosi la Colose. Pavel vroia ca datoria sclavului fugar să fie trecută în socoteala lui personală, așa cum un tată acoperă datoriile fiului său (v. 11). O astfel de prevedere și iubire, care acoperă greșelile unui păcătos pocăit, reflectă splendoarea mării jertfe a lui Hristos pentru oamenii care își recunosc datoria față de Dumnezeu. Hristos, ca și Pavel în această situație, nu purta răspunderea păcatelor omenirii. Totuși, el stă în locul omului, acoperindu-i datoriile cu propriile sale merite, așa încât păcătosul pocăit să poată fi îndreptățit înaintea întregului univ. Hristos, ca și Pavel, era dispus să plătească datoria păcătosului, astfel încât acesta să poată fi primit de toți ca și cum nu săvârșise nici un rău. De aceea, când sclavul pocăit se întorcea, Filimon nu trebuia să-l vadă pe Onisim și datoria sa, ci pe Pavel și făgăduința lui de plată. Putea vorbirea apostolului să fie mai amabilă și în același timp mai subtilă?

Filimon 1:19

19. Voi plăti. Acesta este angajamentul prin care Pavel încearcă să înlăture orice obstacol ce ar putea să împiedice acceptarea și primirea călduroasă a sclavului fugar.

Cu însăși mâna mea. Este foarte probabil ca Pavel să fi scris, cu însăși mâna lui, întreaga scrisoare (compară cu Galateni 6:7).

Datorezi. Pavel îi reamintește cu amabilitate lui Filimon de dubla sa datorie față de Pavel. Filimon este îndatorat lui Pavel deoarece Onisim este acum un serv „folositor” (v. 11), cu mult mai de preț „fie în chip firesc, fie în Domnul” (v. 16). În plus, Filimon îi e îndatorat lui Pavel pentru bucuria și pacea Evangheliei, pe care le-a primit prin lucrarea lui Pavel. Apostolul dorește ca nimic să nu împiedice împăcarea stăpânului cu sclavul. Pavel îi convertise pe amândoi și nu există valoare materială care să poată plăti această datorie. Astfel, Filimon trebuia să-și dea sama că datoria sa era mai mare decât a lui Pavel.

Filimon 1:20

20. Da. Gr. nai, o particulă de confirmare (compară cu Matei 15:27; Romani 3:29; Apocalipsa 14:13) care anticipează un răspuns afirmativ la cererea din Filimon 17.

Fă-mi binele. [„Să am bucuria”, KJV]. Gr. oninemi, „a trage folos”, „a avea bucurie”, cuvânt de la care derivă numele „Onisimus” (vezi v. 10). Situația aceasta delicată este plină de avantaje pentru toți cei implicați. Fiecare din ei – Pavel, Onisim, Filimon – va trage un folos nemăsurat din primirea cordială și călduroasă de care avea să aibă parte Onisim la Colose. Pavel nu dorește nici un avantaj material, numai bucuria de a-i vedea pe doi din convertiții săi uniți în dragostea creștină. Pavel nu este mânat de egoism, ci de dorința plină de iubire de a vedea o demonstrație a nobleței creștine printre proprii săi convertiți.

În Domnul. Adică așa cum i-ar plăcea și Domnului.

Filimon 1:21

21. Ascultarea ta. Aceasta nu trebuie să fie ca o resemnare la o poruncă directă de la Pavel, deoarece nu este dată nici o poruncă (vezi v. 9) în scrisoarea aceasta. Ci Pavel are încredere că Filimon va asculta de înalta chemare a datoriei creștine. Acestuia i se dă iarăși prilejul de a exercita iubirea iertătoare a lui Hristos. Privind la comportamentul său de mai înainte (vezi v. 5–7), Pavel nu are nici o îndoială cu privire la răspunsul lui Filimon.

Vei face chiar mai mult decât îți zic. Unii cred că aici Pavel sugerează eliberarea lui Onisim. Fără îndoială că Pavel nădăjduia că aceasta se va întâmpla (vezi AA 457). El are încredere că Filimon îi va ura un bun venit fără rezerve lui Onisim, această bună primire fiind pe măsura spiritului său mărinimos.

Noul Testament nu atacă direct instituția sclaviei, dar trasează principii care cu timpul aveau să se dovedească fatale pentru acea instituție. Având în vedere structura socială a Imperiului Roman, procedeul lui Pavel nu putea fi în nici un caz îmbunătățit. El proclama principiile libertății creștine și îi făcea pe oameni să recunoască nedreptatea sclaviei. În felul acesta el punea în aplicare planul lui Dumnezeu de a rezolva problema sclaviei prin procesul mai lent al luminii treptate, și nu prin atacul direct împotriva ei (vezi 1 Corinteni 7:20–24; Efeseni 6:5).

Filimon 1:22

22. Totodată. Sau „în același timp”, adică atunci când Filimon îi va face o primire călduroasă lui Onisim.

Loc de găzduire. Pavel își exprimă aici în mod delicat încrederea în judecata sănătoasă a lui Filimon cu privire la Onisim. Numai prietenii adevărați, legați prin respect reciproc, ar vorbi atât de deschis cu privire la găzduire. Filimon nu avea să-i dea lui Pavel nici un prilej de a-și pierde încrederea în integritatea sa. Se pare că Pavel avea motive să se aștepte că în curând va fi eliberat din închisoare. Tradiția spune că la scurt timp după ce a fost scrisă scrisoarea aceasta, Pavel și-a împlinit promisiunea de a vizita orașul Colose (compară Filipeni 2:24; vezi Vol. VI, p. 30).

Nădejde. Sau „încredere”.

Datorită rugăciunilor voastre. Adică rugăciunile care au fost înălțate pentru eliberare sa, probabil cele ale întregii biserici din casa lui Filimon (v. 2), ca și mijlocirea altor membri ai bisericilor creștine de peste tot.

Să vă fiu dăruit. Profund conștient de slujba lui apostolică, Pavel simte importanța prezenței sale în biserică. Totuși, cu nobilă umilință el mărturisește că numai mijlocirea lor îi va face posibilă eliberarea.

Filimon 1:23

23. Epafra. Poate întemeietorul și conducătorul bisericilor din Colose, Laodicea și Hierapolis (vezi Coloseni 1:7; 4:12, 13).

Tovarășul meu de temniță. Vezi Romani 16:7. Epafra era întemnițat ca și Pavel (vezi Filimon 1:9, 13), pentru că predica Evanghelia.

Filimon 1:24

24. Marcu. Se pare că este vorba de Ioan Marcu, fiul Mariei (vezi Faptele Apostolilor 12:12), scriitorul celei de a doua Evanghelii – tânărul care îl însoțise pe Pavel în prima sa călătorie misionară (vezi Faptele Apostolilor 13:13; 15:37; Coloseni 4:10; 2 Timotei 4:11).

Aristah. Vezi Faptele Apostolilor 19:29; 27:2; Coloseni 4:10.

Dima. Deși tovarăș al lui Pavel în cursul întemnițării sale (Coloseni 4:14), mai târziu l-a părăsit și se pare că a apostaziat (vezi 2 Timotei 4:10).

Luca. Este Luca medicul, care apare prima dată ca tovarășul lui Pavel în călătoria către Macedonia (vezi Faptele Apostolilor 16:10). Se pare că a rămas la Filipi timp de șapte ani, până când Pavel s-a întors aici (vezi Faptele Apostolilor 20:5, 6). De asemenea se pare că rămas cu Pavel până la executarea sa (vezi Faptele Apostolilor 21:15; 27:2; 2 Timotei 4:11).

Filimon 1:25

25. Harul Domnului nostru. Vezi Galateni 6:18.

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

3-6AA 4579 5T 730

9-16AA 457

17-21AA 458